

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-ler

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. OERBAN, G. WEITANI.

N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Dissescu C. G. — Marii Ierarchi ai Bisericii în Senat.

Mandrea Alex. St. — Câteva reflecții de 1 Ianuarie 1921.
JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, Ședința II.* — Amnistie. — Crime săvârșite, dar neizbutite. — Dacă beneficiază de decretul de amnistie No. 1547 din 1920 (Observațiune de d-l D. Alexandrescu).

Curtea de Apel Iași s. I. — Amnistie. — Efectele ei. — Autori complici, tălănitori. — Fapte comise de cei cari nu au luat parte la război. — Daune civile. — Obligațiunea de a le repara. — Dacă se șterge prin amnistie.

Marii Ierarchi ai Bisericii în Senat

Constituția română din 1866 în articolul 76 pune printre Senatorii de drept, pe Episcopii și Mitropoliții Țării, bine înțeles pe aceia cari țin de Biserica creștină ortodoxă, căci dânsa este Biserica noastră de Stat. Acum refăcându-se Constituția în România Mare, s'a pus firește întrebarea dacă ei vor mai fi senatori de drept sau eligibili. Și numai acești Prea Sfințiți Părinți? De ce nu și ceice țin de Biserica greco-catolică (unită), ba și ceilalți creștini (catolici, protestanți), și chiar necreștini, ebrei și alții. Tradiționaliștii răspund: da, însă pentru cei ortodoxi, căci din vechi timpuri, și după obiceiul pământului, numai cei cari făceau parte din obșteasca Adunare, nu mai ei luau parte la guvernământul Țării. A rămas ceva din vechiul stat teocratic. Dacă Statul nu mai este în Biserică, Biserica este ceva în Stat.

Iacă în scurt cari sunt rațiunile tradiționaliștilor. Le-am prins într'o discuțiune ce am avut asupra acestei chestiuni cu unul din cei mai învățați Arhieri ai noștri. Ele au la bază: dogmă, istorie și sociologie de ordine bisericească.

* * *

Prin scoaterea din Senat a *Episcopatului Orthodox*, în afară de Mitropoliți, se vor produce următoarele

spărturi și goluri în ființa proprie a Neamului Românesc:

1) Se va rupe încă una din tradițiunile, adică din pânzăturile sufletești prin care ni se leagă pe tărâmul politic prezentul cu trecutul. Ruptura aceasta ne va face să ieșim încă cu un pas în afară de ființa etnică și istorică românească, pe care ne-au consolidat-o veacurile trecute, și ieșirea aceasta va însemna o slăbire organică pentru ființa noastră românească. Lă un astfel de procedeu, Anglia care ne e cu mult supertoară sub raportul politic, ea de altfel sub toate celelalte raporturi, și care își trage tăria ei națională mai ales din respectarea tradițiilor ei organice, știm că până astăzi încă nu s'a gândit și că nici nu e dispusă măcar să se gândească.

2) Se lărgeste și mai mult separațiunea dintre Stat și Biserică, înlesnindu-li-se acestor două organe sociale prin separarea lor puțința înstrăinării și prin urmare a neînțelegerilor și chiar a luptelor între ele prin care se va sparge unitatea de directivă socială, pe care ne-a lăsat-o trecutul și pe care o păstrăm și azi. În interesul acestei unități de directivă socială, Ludovic al XIV, cel mai creiator rege din Europa, le-a impus prelaților francezi să se țină în jurul Curții sale regale, cum le impusese tuturor demnitarilor Regatului său, cari reprezentau în șefi și în mod legitim funcțiuni sociale puternice și adevărate. Atunci s'a format *les abbés de cour* cari trăiau atât viața politică, cât și cea elegantă, mondenă. Franța de azi, în interesul acelelași unități de directivă, a prins acum de curând din nou contact oficial cu Vaticanul.

3) I se va înlesni Parlamentului român evoluarea mai ușor și mai grabnic, și deci cu mult mai multă primejdie pentru interesele românești în direcțiunea nenațională sau cosmopolită, întrucât locurile Episcopatului ortodox vor putea să fie ocupate prin alegere de reprezentanți ai minorităților, care sunt atât de numeroase și de bine organizate în România Mare.

În locul elementului celui mai garantat și mai interesat prin trecutul și misiunea lui la apărarea națiunii române. Parlamentul român va avea să conteze cu reprezentanți streini de ființa românească, cari îi pot dăuna caracterului național pe care trebuie să și-l păstreze statul României-Mari.

4) În Senat, Episcopatul ortodox reprezintă pentru întreaga masă a neamului nostru, care e creștin-ortodox, apropiind fatalitatea lui, sufletul creștin și directiva morală, din care legislația noastră laică trebuie să se inspire spre a nu cădea în materialismul brut, care stărnește în om *energiile personale*, dar le ucide pe cele morale. Singuri cei patru Mitropoliți ai țării nu pot reprezenta cu toată tăria cuvenită acest curent, pentru că sunt puțini ca număr, față cu elementul laic al Parlamentului, și pentru că la Mitropolie se ajunge de regulă cam în spre bătrânețe, când vigoarea omenească merge spre povârniș.

5) Se știrbește prestigiul Bisericii naționale, căreia fiind biserica neamului românesc trebuie să i se înlesnească o cât mai largă influență socială în popor spre a-l putea ține la rândul ei în stare de bloc național, în care l'a ținut până acum la dispoziția societății și a Statului românesc și spre a-i insufla virtuțile cetățenești și umanitare de care Statul are nevoie pentru buna conducere a supușilor lui și care se desprind așa de firească și de complect din religia veche și blândă a strămoșilor noștri.

6) Se vără zăcanie în ierarhia înaltă românească, pentru că li s'ar recunoaște Mitropoliților față cu Episcopii niște privilegii care nu se pot justifica canoniceste, întrucât atât din punctul de vedere al Arhieriei, cât și al celui de demnitar social sau lumești, Mitropoliții sunt egali cu Episcopii întru totul, întrucât adevăratul centru de reprezentare organică și administrativă — Biserica creștină și-l are în Episcopat și nu în Mitropoliat. Mitropoliatul s'a desvoltat târziu în sânul acestei biserici, și i-a servit numai ca *element de coeziune*, și nu și ca organ de reprezentare. «Biserica este în Episcopat, și Episcopatul este în Biserică» a zis Sft. Ciprian, cel mai mare jurist al Bisericii creștine de până astăzi. Și le-a zis acestea cu prilejul explicării drepturilor și puterilor Papei dela Roma asupra bisericii creștine. Stărnirea unei stări de zăcanii de o astfel de natură nu poate să fie nici în interesul educativ al neamului, nici în interesul național al Statului nostru; și ca atare, chiar de ar fi vorba numai de paguba aceasta de ordin public, și tot n'ar trebui să se vorbească la noi de scoaterea Episcopatului din Senat. Sunt în joc însă, după cum se vede, interese vitale de prim ordin ale sufletului, ale societății și ale Statului românesc peste care nu se poate trece decât

cu prețul vătămării lor și fără nici un alt folos practic.

Pentru aceasta, simțul de conservare și înțelepciunea seculară a neamului românesc va înlătura astfel de preocupări dela ordinea zilei, și va căuta să ne consolideze toate instituțiile țării în sensul cel mai creștinesc și mai național cu putință, spre a fi în stare să facem front și materialismului disolvant de suflete care s' s' desăvârșit în bolșevism, și internaționalismului ucigător de neamuri, și care pe noi ne va băntui într'un mod deosebit prin mulțimea minorităților din sânul nostru și a intereselor pe care atâți străinii de peste hotare le urmăresc la noi.

* * *

Toate aceste considerațiuni nu mi-au schimbat părerea pe care am avut-o și în Constituanta dela Iași (1917). Ele erau bune pentru alte timpuri. Acum sunt demodate, nepotrivite spiritului timpului. Voi examina chestiunea din punctul de vedere al Canoanelor, al Dreptului public de azi și al Politicii statice și dinamice.

Canoanele sunt pentru neamestecul clericilor în funcțiuni politice, militare și de ordin civil. Conținutul lor este eșit din concepția opoziției care ar exista între puterea lumească și puterea bisericească. Doctrina aceasta este trasă din mentalitatea monacală asiatică.

Aceste canoane sunt: 6, 81 și 83 apostolic, completate cu canoanele 3 și 7 ale Soborului al 4 ecumenic, 11 ale sinoadelor 1 și 2 ecumenic și 18 al sinodului din Cartagena.

După canoanele acestea, clericii trebuie să se țină departe de sarcinile lumești, care i-ar putea distrage dela cele spirituale, cu obligațiunea însă de reciprocitate în ce privește amestecul puterii lumești în cele spirituale, după cum se vede din scrisoarea Sf. Atanasie către ceice intră în cinul monahilor.

Istoria reală însă a fost cu totul altfel, căci Episcopii erau folosiți de împărați ca consilieri politici ai lor. Iar când imperiul roman a căzut în mâinile barbarilor, episcopii au predat în cea mai mare parte municipiile în fruntea cărora se găseau ca conducători politici.

În Muntenegru, Episcopul a fost și șef al Statului cu începere dela 1499 până la 1851. În trecutul nostru politic vedem pe Episcopi și Mitropoliți amestecați cu poporul și în fruntea lui, cu sau contra Domnului Țării. Astfel a fost Grigorie Socoleanu strănepotul fraților Lahovari și alții. Ei conduceau clerul, ca întâia din clasele sociale, treceau înaintea Boerilor.

Episcopul Ilarion al Argeșului a fost prietenul personal și consilierul politic al lui Tudor Vladimirescu. Mitropolitul Nifon a vorbit pentru secularizarea averilor mănăstirești. Mitropolitul Calinic al Iașilor a

mers mai departe: s'a pus în fruntea revoluțiunii pentru a răsturna un regim politic.

Cu timpul însă Episcopii și Mitropoliții s'au potolit. Patima politică s'a stins și activitatea lor s'a redus la o funcțiune de vot. Răposatul doctor Marcovici, cu spiritul lui incisiv, găsisse și caracterul votului episcopal: «albă la urnă albă, neagră la neagră și mâna salcâm». Se pare că în Senatul Rmâniei-Mari activitatea politică a Prea Sfințiților va fi alta.

Doă sunt chestiunile cari se pun:

1° Episcopii și Mitropoliții trebuie să continue a fi Senatori de drept?

2° Pot ei să facă politică militantă?

Intăia chestiune: pot fi Senatori de drept ca reprezentanți ai Bisericii? Nu. Altceva este a fi ales de alegători, altceva a reprezenta o Instituție. A reprezenta o instituție este a-i apăra existența și drepturile ei. Dar din acest punct de vedere, Biserica își are reprezentanții săi. Este un Sinod compus din Episcopi, Mitropoliți și Arhieri. Intre această Instituție și Stat este un organ de legătură: Ministrul Cultelor. Nu e destul? Să mai dăm Bisericii doi Episcopi protos! Pentru ce să văduvim toate Episcopatele de titularul lor aproape jumătate an? Adaogă vacanțele și concediile, boalele, și vezi ce rămâne timp liber de muncă bisericească.

Că altfel era altă dată! da, dar și timpul, și spiritul public și influența oamenilor de biserică asupra noastră erau altele. Ni se vorbește *des abbés de Cour des rois de France*. Nu-i văd în timpurile în cari trăim.

Viața izolată pe care o duc, preocupările unui cult extern mecanic ne dovedesc că toate considerentele tradiționaliștilor sunt o înlănțuire de abstracțiuni și ipoteze pe care prezentul le desminte și viitorul le refuză orice posibilitate de realizare.

Se rupe o tradiție! Mergem spre separația între Stat și Biserică! Parlamentul evoluiază spre Statul cosmopolit!

Inlesniți drumul minorităților! Inlesniți zăzania între Ierarchii Bisericii.

Dacă toate aceste previsionsi sunt posibilități ale viitorului, Biserica să le împiedice prin acțiunea sa ca Biserică. Câțiva senatori tăcuți și diurniști nu vor putea nimic, mai cu seamă că păstrează de peste 50 ani o viață de senatori izolați cari fug de viața politică. Și astfel ajungem la

A doua chestie. Marii Ierarchi senatori de drept, pot, trebuie să facă politică militantă?

Canonul 81 apostolicesc zice: «Nu se cuvîntă Episcopul sau presviterul a se pune pe sine însuși în Ocârmuirii publice, ci să se îndeletnicească la trebunțele bisericești. Deci, ori supună-se a nu o face aceasta, ori caterisească-se. Că nimeni poate sluji la doi Domni după Dumnezeeasca poruncă».

Dacă episcopul nu poate fi ales, de sigur nici politică militantă nu poate face. Dar dacă este ales? Tâlcul canonului (comentatorii canonului) zice: «...Episcopul nu se poate îndeletnici cu lucruri lumesti... Să se păzească mintea lor slobodă de fieștece turburare și zarvă lumească». Ce bine este definită și criticată politica militantă: turburare și zarvă lumească!

Episcopii noștri vin în Senat, însă aci mai toate chestiunile se supun discuțiilor, iau caracter militant. Sub pretext că nu fac politică militantă, ei menajează pe toți combatanții, având astfel meșteșugul, abilitatea de a nu fi niciodată învinși. Eu înțeleg că condiția bisericească în care se găesc le impune îndatorirea de a fi oamenii păcii iar nu ai luptelor. Da, așa este. Noi nu le cerem să fie militanți politici înscriși în partidele politice. Le cerem să aibă convicțiuni în toate chestiunile, și ca judecători ai combatanților să-i judece prin votul lor. Un dureros precedent ne va lămuri. Se dă în judecată penală un guvern, acela care a băgat Țara în război. E posibil ca un Episcop să se abție dela un așa vot?

Biserica ca Biserică de Stat trebuie să se pronunțe.

Recunosc că nu toți Prea Sfințiții Episcopi se abțin dela orice act de politică militantă în vederea unei «politici de uși deschise» la toate guvernele.

Sunt Vlădici cari se pun la adăpostul doctrinei creștine.

Cum să fac politică militantă—imi zice un Episcop, politica militantă e lupta pentru victorie! E război. Dar nouă nu ne este învoită lupta. Din contră, Domnul a zis: de te lovește pe obrazul drept, întoarce și stângul. Noi suntem ai păcii, nu ai luptelor.

Nu datorim noi supunere cuvântului: Dați Cesarului, ce este al Cesarului, și lui Dumnezeu, ce este al lui Dumnezeu? Cesarului, adică guvernului, îi datorim supunere, lui Dumnezeu îi datorim rugăciune.

Această motivare a sustragerii de la îndatorirea cetățeanului și a senatorului este greșită.

Militantismul, lupta, nu este oprită nici unei activități. Biserica ea însăși este militantă, întrucât e vorba de Biserica pământească, în opunere cu Biserica triumfătoare care este în Cer. De ce Prea Sfințiții cari calcă canoanele primind funcțiuni politice, nu le-ar primi cu toate îndatoririle lor cum este politica militantă!

Cât despre cuvântul evanghelic: Dați Cesarului ce este al Cesarului, el nu însemnează recunoașterea legitimității oricărei autorități, oricărui guvern. Mai întâi cuvintele acestea: Dați Cesarului ce este al Cesarului, și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu, ele nu sunt o dogmă a Domnului nostru Isus Christos. Mântuitorul nu le a pronunțat niciodată. Ele nu au origină divină. Ideia este a lui Sft. Pavel.

Iar sensul lor nu este o declarație de drept, este o povată de supunere Cesarului, adică guvernului legitim sau ilegal.

Supunerea însă nu implică recunoașterea în drept a autorității aceluia Cesar.

Cu alte cuvinte, Preoții n'au să se însurgeze contra guvernelor. Doar Senatorii, episcopii, clericii, simplii cetățeni rămân în drept de a combate orice autoritate care nu este legitimă sau a încetat de a fi legitimă, ori periclitează Statul prin abuzuri sau incapacitate.

Sf. Mănăstire Cozia.

C. G. Dissescu

Câteva reflecții de 1 Ianuarie 1921.

Primi din partea d-lui Alex. St. Șendrea, consilier la Curtea de Apel din Oradea-Mare, următoarele reflecții cu prilejul zilei de azi.

Războiul mondial s'a încheiat pentru noi cu încredințarea strălucită a eroismului vitezei armate.

S'a înfăptuit visul ce a emoționat și încălzit generațiile câte s'au perindat dela trunchierea pământului românesc până în clipa reîntregirii — dela Nistru până la Tisa, cum cânta poetul în versuri de nostalgică melancolie.

Masa largă a poporului: sătenimea și muncitorimea, intelectualii: magistrați, avocați, profesori, preoți, literați, etc., și-au revărsat tributul lor de jertfă în lupte ce vor rămânea de a pururea înscrise în Istorie.

Naște pentru diriguitorii neamului o răspundere capitală.

Trebue să îndrumeze spre deplină armonizare sufletească țările alipite cu vechiul regat și să procedeze cu pătrundere și chibzuință, dar fără risipă de timp, la unificarea legiurilor ce guvernează viața noastră administrativă, judecătorească, etc.

Dacă râvnita închegare sufletească poate să fie opera vremii — unificarea legislativă nu poate întârzia. Ea trebue să se concretizeze nemijlocit.

Sub imperiul aceluiași mănunchiu de principii și acelorași metode de realizare, să se cuprindă toate domeniile de activitate câte se dezvoltă pe întreg teritoriul românesc.

Astfel, de pildă, în ordinea justiției și distribuirii ei, până ce se va proclama puterea codurilor menite să valorifice drepturile și să reprime faptele penale, în viitor — operă de seriozitate deosebită care se și elaborează de Comisiuni — se impune imediata unificare a legii de organizare judecătorească, substituirea unei legi unitare aparatului complicat și de un formalism pendant care funcționează în unele regiuni.

Nu se poate concepe decât una și aceeași organizare judecătorească pentru toată țara.

* * *

Literatura juridică lăncezește. De câțiva ani, biblioteca juristului nu s'a îmbogățit cu vre-o lucrare care să poarte pecetea durabilității. Dacă acceptăm opera erudită a d-lui A. Rădulescu, distinsă cu alegerea autorului între membrii activi ai Academiei, și câteva monografii interesante dar de valoare vremelnică prin natura subiectelor de actualitate tratate — nu cunoaștem lucrări care să marcheze.

Firește, nici atmosfera războiului nu a fost prielnică meditațiilor intelectuale.

Dacă comentariul *Dreptului civil* expus la faclitate de d-l Matei Cantacuzino, sau acel al *Dreptului comercial* de d-nii profesori Toma Stelian și Vasile Dumitriu, rectorul Universității din Cluj, ar vedea lumina tiparului — ce izvoare de reală și superioară valoare s'ar crea?

* * *

O problemă care frământă Barourile și împarte instanțele judecătorești asupra dezlegării ei este: *femea avocat*.

În convingerea scriitorului acestor rânduri ecuațiunea e greșit formulată. Se încearcă rezolvarea unei probleme sociale cu factori juridici.

E admisibilă, în legislațiunea existentă, înscrierea femeii în baroul avocaților? Înclinăm pentru negativă.

În treacăt, fără argumentare amplă, notăm o considerație. Toate legile de organizare ale instituțiilor de Stat, în genere — ale magistraturei și baroului în deosebi — consideră *bărbatul* — mijloc de aplicare a dispozițiilor lor. Nicăieri legiuitorul nu se adresează *femeii*.

Cum nu se susține, sub legislațiunea actuală, posibilitatea femeiei-procuror, femeiei-judecător, nu se poate susține nici femeia-avocat.

Principiile legilor se interpretează, iar interpretarea se înrăurește de curente economice, sociale, etc., ale epocii. Această înrăurire totuși nu înseamnă alterarea sensului primitiv al principiilor codificate. Prin interpretare — asemănări și deducțiuni — nu se pot înlătura principii sigure, norme lămurite pentru a se împlânta altele nouă.

Dacă problema *femea-avocat* se impune cu tărie imperativă de noile curente de idei și simțiminte ale timpului — să se legifereze.

Până atunci, — în credința noastră — registrele baroului nu se pot deschide!

* * *

În Cluj s'a format o „asociație a Magistraților din România Mare“.

Nu cunoaştem statutul Asociaţiei, aprobat cu prilejul constituirei ei.

Dacă scopul asociaţiei este de a discuta, în congres anual, în diferite puncte ale ţării, subiecte desprinse din vasta ştiinţă a Dreptului — atât de cuprinzătoare — şi a contribui cu forţe unite — *viribus unitis* — la păstrarea nivelului moral al magistraturii, aderăm fără rezerve.

Perspectivile senine ale anului 1921 să se prefacă în realităţi de linişte şi belşug!

Alexandru St. Mandrea

Consilier, la Curtea de apel Oradea-Mare.

JURISPRUDENŢA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE.

SECŢIA II

Audienţa dela 19 Octombrie 1920.

Preşedinţa d-lui G. Stoicescu, preşedinte

Ministerul Public cu C. Pantelimon

AMNISTIE. — NEAMNISTIEREA CRIMELOR DE OMOR ŞI ASASINAT SĂVÂRŞITE, DAR NEIZBUTITE. — ART. 38, 225—234 C. PENAL. — DECRETUL-LEGE NO. 1547/920.

Decretul-lege No. 1547/920 exceptează dela beneficiul amnistiei omorul şi asasinatul, precum şi complicitatea şi provocarea la aceste fapte; de unde rezultă că şi crimele săvârşite, dar neizbutite nu sunt amnistiate, pentru că şi în aceste crime, există acelaşi grad de criminalitate şi de perversitate, şi numai întâmplarea a putut face ca într'o crimă neizbutită, executarea faptului să rămăie fără efect.

No. 1335 dec. pen. — Admis recursul făcut de procurorul trib. Vaslui şi casată decizia Curţii cu juraţi din jud. Vaslui, No. 39 din 1920, prin care acuzatul C. Pantelimon a fost amnistiat.

S'a ascultat citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier C. Marinescu; d-l procuror în concluziuni pentru respingerea recursului; în lipsa recurentului.

Curtea,

Având în vedere că decretul-lege No. 1547/920 declară că ceice au făcut un serviciu în armată sunt, în principiu, amnistiaţi de toate faptele, afară de excepţiile prevăzute în art. 1; că, printre faptele exceptate dela beneficiul amnistiei, decretul-lege enumeră la No. 15, omorul şi asasinatul (art. 225—234 c. penal), cum şi provocaţiunea şi complicitatea la aceste fapte;

Considerând că, prin expresiunile generice de omor şi asasinat, se înţelege atât crima izbutită cât şi crima săvârşită, dar neizbutită, deoarece, în ambele crime, există acelaş grad de criminalitate şi perversitate, şi numai întâmplarea face ca, în crima neiz-

butită, executarea totală a faptului să rămăie fără efect;

Că, întrucât dar, după natura lor, crimele neizbutite nu pot fi separate de cele izbutite, şi nici decretul-lege în chestiune n'a deosebit aceste două categorii de fapte;

Că obiecţiunea ce s'ar aduce că decretul-lege, la No. 15, nu citează în paranteze, pe lângă art. 225—234 c. penal şi art. 38, care pedepseşte crima neizbutită, nu are nici o valoare, de oarece art. 38 menţionat prevede numai penalitatea, pe când elementele constitutive ale crimelor neizbutite de omor şi asasinat, se găsesc în art. 225—234 c. penal, vizate de decret, printre faptele exceptate dela beneficiul amnistiei;

Că, aşa fiind, numai printr'o greşită interpretare a decretului-lege No. 1547/920, Curtea cu juraţi din Vaslui a declarat amnistiat pe Constantin Pantelimon, pentru faptul de provocare la crima de omor, săvârşită dar neizbutită şi, prin urmare, recursul Ministerul public cată a fi admis ca întemeiat.

Pentru aceste motive, casează.

Observaţie. — Decizia Curţii de Casaţie, ce publicăm astăzi, e foarte importantă. Ea este relativă la amnistie.

Cuvântul «amnistie» vine dela vorba grecească *αμνηστια*, care înseamnă *uitare*.

Amnistia este, în adevăr, un act al puterii legiuitoare care, într'un interes public şi general, interzice orice cercetare, orice urmărire, orice amintire a unui fapt susceptibil de a fi incriminat.

Amnistia este deci o uitare a trecutului, ea având de scop restabilirea păcii sociale.

Ea a existat atât la Greci cât şi la Romani¹⁾.

Fie că ea intervine înainte sau în urma condamnării, în toate cazurile ea şterge şi desfiinţează tot ce s'a petrecut înaintea ei. În adevăr, de câteori amnistia intervine înainte de condamnare, ea stinge cu desăvârşire acţiunea publică. De câteori intervine în urma unei condamnări, sentinţa pronunţată este nu numai anulată, dar considerată ca inexistentă, aşa că amnistia distruge însuşi efectul lucrului judecat.

Amnistia având efect retroactiv, adică operând şi pentru trecut, *ut ex tunc*, se poate zice, din punct de vedere legal, că, în urma ei, nu mai există nici fapt incriminat, nici condamnare.

Amnistia poate uneori fi condiţională. Ea poate fi nu numai totală, dar şi parţială, atunci, de exemplu, când a fost precedată de o condamnare.

Amnistia interesând ordinea publică, de aici rezultă, pe de o parte, că judecătorii sunt dator să o

1) Vezi Le Sellyer, *Traité de l'exercice et de l'extinction des actions publique et privée*, I, 359, p. 505 urm.

invoace din oficiu, după cum ei sunt datori să invoace și prescripția în materie represivă²⁾; iar pe de altă parte, că acel chemat a beneficia de ea nu se poate sustrage dela efectele ei, declarând că voește să fie judecat pentru faptul amnistiat³⁾. În adevăr, acel care a comis o crimă sau un delict, nu are niciun drept câștigat fie la urmărirea, fie la pedepsirea sa, societatea având din contra, un drept câștigat la pedepsirea lui.

De câteori însă amnistia este condițională, ea fiind o simplă ofertă, cere o acceptare regulată din partea celui în drept⁴⁾.

Amnistia șterge nu numai acțiunea publică și efectele sentinței condamnătoare, dar după unii, chiar și acțiunea disciplinară⁵⁾, cu toate că acțiunea publică este independentă de pedepsele disciplinare.

Ea neputând însă să atingă, în principiu, drepturile terților, de aici se deduce, în genere, că nu și produce efecte în privința acțiunii civile, afară de cazul când legea de amnistie ar cuprinde o dispoziție contrară în această privință⁶⁾.

De aceea s'a și decis că despăgubirile civile rămân neatrinse prin amnistie, așa că partea civilă poate să le urmărească pe calea dreptului comun⁷⁾. Credem însă că Curtea cu jurați, care ar declara pe acuzat amnistiat, ar putea în virtutea dreptului său de plenitudine de jurisdicție (art. 381 Pr. pen./, să-l condamne la daune către partea civilă.

Amnistia având caracterul și puterea unei legi, fiindcă suspendă cursul justiției, nu poate să emane decât dela o lege, pe care o aplică și o interpretează puterea judecătorească. După art. 93 din Constituția noastră, Regele are dreptul de amnistie numai în materie politică.

Amnistia cerând, în principiu, o lege, se deosebește deci, în această privință, de grațiere, care este o prerogativă personală a Suveranului (art. 93 Constit.) Intre amnistie și grațiere mai există și alte deosebiri. Astfel, pe când amnistia este prin natura ei colectivă, grațierea este, în principiu, individuală;

amnistia poate interveni atât înainte de urmărire, cât și în urma unei condamnări, pe când grațierea nu poate să intervie decât în urma unei condamnări; amnistia nu este anume personală celor cari se folosesc de ea, fiindcă ea se adresează însuși faptului incriminat, pe când grațierea este personală aceluia cărora folosește. Cu alte cuvinte, amnistia are un caracter *in rem*, iar nu *in personam*; adică, se referă la realitatea faptului, iar nu la persoana infractorului; grațierea poate fi acordată numai unei singure persoane, unume determinată, pe când amnistia nu poate, fără a-și schimba natura, să primească această restricție; amnistia șterge cu desăvârșire faptele comise cu toate consecințele lor, pe când grațierea nu șterge însuși faptul, ci numai pedeapsa, etc.

«Amnistie, c'est abolition et oubli; Grâce ce n'est que pitié et pardon», a zis într'un memoriu scris în închisoarea dela Ham, un fost ministru al Restaurației, de Peyronnet, care n'a redobândit libertatea decât tot în baza unei amnistii⁸⁾.

Din împrejurarea că amnistia este o ștergere și o uitare a însăși infracțiunii, rezultă că ea se aplică tuturor aceluia cari au comis faptul amnistiat, fie ei coautori sau complici⁹⁾.

Rămâne însă bine înțeles că, dacă amnistia nu a fost acordată decât aceluia cari au servit în armată, coautorii sau complicii cari nu au făcut parte din armată sau dintr'un serviciu auxiliar al armatei, nu se vor folosi de ea¹⁰⁾.

S'a decis că prin art. 1 al decretului-lege No. 1547 din 1920, se amnistiază toate faptele specificate de acest decret, până la unirea cu Statul român a teritoriilor foaste sub dominațiunea rusă, ungară sau austriacă.

Prin «unirea Statului român cu teritoriile foaste sub dominațiunea rusă», nu se poate înțelege decât unirea de fapt, care a avut loc în ziua de 27 Martie 1918; ratificarea ulterioară a acestui act, făcută mai târziu, fiind numai o formalitate prin care se consfințește în drept o stare de fapt indeplinită, această consfințire își are efectul ei retroactiv până în ziua de 27 Martie 1918, când s'au constituit de fapt autoritățile române în Basarabia¹¹⁾.

Am arătat mai sus deosebirile principale ce există între amnistie și grațiere. Intre aceste două insti-

2) Vezi tom. XI, al Coment. noastre, p. 68, 472, 508, 519, 520 etc.

3) Cas. fr. *Dreptul*, din 1920, No. 38, p. 456; Répert. Sirey, vo *Amnistie* 192 urm.; Trébutien, *Cours élément. du droit criminel*, I, 726, p. 528, 529; Faustin Hélie. *Instruction criminelle* II, 1091, p. 721 (ed. a 2-a); Pella, *Principes généraux d'amnistie*, p. 17 (Paris, 1920), etc.

4) Trébutien, *op. și loco cit.*, p. 529.

5) Cpr. C. București, *Cr. judiciar* din 1920, No. 65, 66, pr. 531 (rezumate). În cât privește dreptul francez, vezi Pand. fr. vo. *Amnistie*, 87; Garraud, *Tr. th. et pratique de droit pénal français*, II, 557, p. 453 (ed. a 2-a), etc.

6) Trébutien, *op. cit.*, I, 729, 730, p. 531, 532; Réport. Sirey vo. *Amnistie* 361 C. Iași (două decizii) publicate în acest număr.

7) C. cu jurați din Buzău, *Cr. judiciar* din 1920, No. 79, 80, p. 637 urm. (cu nota d-lui E. C. Decusară).

8) Vezi acest interesant capitol, intitulat: *Pensées d'un prisonnier*, reproduș în extenso de Le Seyllier, *op. cit.*, I, 361, p. 511 urm.

9) Faustin Hélie, *Instruction criminelle*, II, 1091, p. 721; C. Iași, decizie publicată în acest număr.

10) Vezi C. Iași, decizie publicată în acest număr.

11) Cas. II, 15 Septembrie 1920. *Jurisprudența română* din 1920, No. 18, p. 271, No. de ordine 283.

tuții există însă, între altele, această asemănare, că cel grațiat, sau a cărui pedeapsă a fost micșorată ori comutată, ca și cel amnistiat, nu are dreptul de a nu se supune clemenței regale. Ar fi straniu, în adevăr, de a vedea pe un condamnat, înaintea căruia ușa temniței s'ar deschide prin grațiere, somând prin portărei pe Ministerul public ca să-l încarcereze, și în țările în care există pedeapsa cu moartea ca să-l decapiteze¹²⁾.

*

Aceste principii generale asupra amnistiei odată expuse, venim acum la speța judecată de Curtea de Casație, și care este relativă la crima neizbutită.

Există crimă neizbutită de câteori agentul a îndeplinit toate actele care aveau de scop săvârșirea faptului, însă acest fapt nu a produs rezultatul așteptat din cauza unor împrejurări independente de voința sa. De exemplu: cineva trage cu arma într'un individ, pe care vrea să-l omoare, însă nu izbutește a-i cauza moartea; vroind a provoca avortul unei femei însărcinate, cineva îi dă o băătură anume pregătită în acest scop, însă medicii parvin a înlătura avortul, etc. În aceste două cazuri, ca și în altele de asemenea natură, nu există numai o simplă tentativă, ci un fapt îndeplinit, însă crima sau delictul nu a izbutit din cauze independente de voința agentului. Acesta este cazul unei crime sau unui delict neizbutit (*délit ou crime manqué*)¹³⁾.

În privința acestui fapt, codul nostru penal are următoarea dispoziție:

«Crima săvârșită dar neizbutită se pedepsește cu minimum pedepsei ce s'ar fi cuvenit, dacă ea ar fi fost executată» (art. 38 § 2).

«Tentativa se pedepsește numai atunci când s'a manifestat prin acte ce constituiesc un început de executare, și nu a fost suspendată sau nu a produs efecte decât prin împrejurări externe, independente de voința agentului», zice art. 31 din codul penal prusac dela 14 Aprilie 1851.

Codul penal unguresc, aplicabil în Transilvania, nu prevede crima neizbutită, ci numai tentativa. Iată în adevăr, cum se exprimă art. 65 din acest cod, tradus acum de curând în românește de către d-l Ion I. Predovicu.

«Faptul, prin care executarea intenționată a unei crime sau a unui delict, s'a început, dar nu s'a terminat, constituie tentativa crimei sau delictului, a căror executare s'a început. Tentativa crimei se va pedepsi întotdeauna, iar tentativa delictului numai în cazurile anume prevăzute de lege în partea sa specială».

12) Vezi Trébutien, *op. cit.*, I, 739, p. 540.

13) Vezi F. Hélie, *Théorie du code pénal*, I, 251, p. 375; Garraud, *op. cit.*, I, 203, p. 386 urm. (ed. a 2-a) etc.

Acesta fiind ceea ce, în drept, se numește «crimă neizbutită», Curtea de casație decide, cu drept cuvânt, că omorul și asasinatul, ca și provocățiunea și complicitatea la aceste crime fiind excluse dela beneficiul amnistiei, aceeași soartă trebuie s'o aibă și crimele de omor și asasinat neizbutite, întrucât și în aceste crime există aceeași perversitate ca și în crimele izbutite; numai întâmplarea a putut deci face ca executarea faptului să rămâe fără efecte și această din cauze independente de voința agentului. Prin urmare, decizia Curței de casație, ce publicăm astăzi, este, după părerea noastră, juridică din toate punctele de vedere.

D. Alexandresco.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIA I

Audiența dela 22 Aprilie 1920

Președinția d-lui Ionescu-Ghinea, consilier.

AMNISTIE. — EFECTELE EI. — AUTORI, COMPLICI, TĂINUITORI, ETC. —
DECRETUL NO. 1547/920.

AMNISTIE. — BENEFICIU. — FAPTE COMISE DE ACEI CARI AU LUAT
PARTE LA RĂZBOI.

1° Amnistia are da efect de a da uitărei anumite infracțiuni și de a face să înceteze orice urmărire începută sau viitoare, precum și orice condamnări pronunțate de justiție, toți acei cari au comis infracțiunile amnistrate folosindu-se de ea, fie că sunt autori, complici sau tăinuitori.

2° Decretul-lege No. 1547/920, acordând însă amnistie pentru anumite fapte comise de cei chemați sub arme, sau cari au îndeplinit un serviciu în armată, în timpul războiului mondial, de aici rezultă că complicii sau tăinuitorii aceluia amnistiat nu se folosesc de beneficiul amnistiei, dacă n'au fost și ei mobilizați, fiindcă legiuitorul n'a voit să întindă beneficiile ei și la această categorie de persoane.

Curtea,

No. 137. — Văzând că amnistia, care este prevăzută și de Constituție, are, în principiu, ca rezultat de a da uitărei oarecare infracțiuni și, ca consecință, face să înceteze orice urmărire începută sau care se va face în viitor sau condamnațiuni pronunțate în contra unor asemenea infracțiuni. Deci, orice persoane, fără nicio restricție, care comit asemenea infracțiuni, fie că sunt autori, complici sau tăinuitori, beneficiază de amnistie.

Prin decretul-lege No. 1547/920, amnistia adrocă

are însă o restricție, adică : se referă numai la fapte comise de cei chemați sub arme, sau care au îndeplinit un serviciu oarecare în armată, în timpul războiului mondial. Prin această amnistie se dau uitării faptele comise numai de acești din urmă ; deci, dacă autorul unei infracțiuni este amnistiat, și are complici sau tăinuitori cari nu au fost mobilizați, pentru acești din urmă faptul comis de ei subzistă și nu este amnistiat, fiindcă legiuitorul nu a voit să întindă amnistia și asupra acelor cari nu au fost în armată și nici n'au adus vre-un serviciu în război ¹⁾.

Pentru aceste motive, Curtea, constată că numai inculpații cari au servit în armată, în războiul mondial, sunt amnistiați pentru faptele puse în sarcina lor, în baza decretului-lege No. 1457 | 920, publicat în Monitorul Oficial No. 8 din 15 Aprilie 1920, etc.

Semnați : Ionescu-Ghinea, C. A. Gorgos, D. G. Lupu, N. N. Gane.

SECȚIA I

Audiența dela 24 Mai 1920
Președinția d-lui I. Ghinea, consilier.

AMNISTIE. — DAUNE CIVILE. — DACĂ OBLIGAȚIA DE A LE REPARA SE ȘTERGE PRIN AMNISTIE. — COMPETENȚA CURTEI ÎN ACEASTĂ PRIVINȚĂ.

Amnistia șterge faptul penal, nu însă și obligația de a repara despăgubirile civile decurgând din acest fapt ; de unde rezultă că, dacă faptul este amnistiat în prima instanță, urmează că partea lezată să-și valorifice pretențiile sale pe calea civilă.

De câteori însă prima instanță a constatat faptul incriminat, condamnând pe inculpat atât la pedeapsă cât și la despăgubiri, și până a fi venit afacerea la Curte, faptul penal este amnistiat, Curtea sezizată de afacere, rămâne competentă de a statua asupra despăgubirilor civile, constatând că faptul penal este amnistiat.

Curtea,

No. 173.— Având în vedere că amnistia șterge faptul incriminat, nu însă și obligația de a repara și daunele civile decurgând din acest fapt ; că, de sigur, dacă faptul penal se amnistiază dela prima instanță, urmează ca partea lezată să-și valorifice pretențiunile sale pe calea civilă.

Având în vedere că, atunci când prima instanță, pronunțându-se asupra faptului penal l'a constatat și a condamnat pe inculpat la pedeapsă și la despă-

gubiri, iar până a fi venit afacerea în apel, faptul penal se amnistiază, această instanță rămâne investită cu cererea de despăgubiri asupra căreia s'a pronunțat o sentință de către prima instanță, partea civilă având câștigată definitiv această cale, spre a-și valorifica despăgubirile sale, orice s'ar întâmpla în viitor cu acțiunea publică ;

Având în vedere că despăgubirile civile acordate în speță părților civile au fost bine apreciate de tribunal, față cu daunele cauzate de inculpat.

Pentru aceste motive, constată că faptul este amnistiat și respinge apelul, etc.

Semnați : Ghinea-Ionescu, D. Cihodariu, D. G. Lupu.

SECȚIA II.

Audiența dela 3 Octombrie 1920
Președinția d-lui D. G. Lupu, consilier.

(Aceeași speță privitoare la despăgubiri civile ca și în decizia precedentă).

Curtea,

În privința despăgubirilor civile ;

Având în vedere că tribunalul, prin sentința sa, a condamnat pe inculpatul Tănase Leahu ca, în solidar, cu Vasile Cocindău și Marița Gh. Slabu, să plătească părții civile Gh. Dragnea 500 lei despăgubiri civile, bine apreciate pentru motivele arătate prin sentința tribunalului ;

Având în vedere că amnistia șterge faptul, dar nu și obligația de a repara daunele civile decurgând din faptul penal ; că instanța de apel rămâne investită cu cererea de despăgubiri, asupra căreia s'a pronunțat o sentință de prima instanță, partea civilă având definitiv câștigată această cale, spre a-și valorifica despăgubirile sale ;

Având în vedere că despăgubirile acordate în speță părții civile Gh. Dragnea de către tribunal, sunt bine apreciate și, deci, Curtea cată a le menține.

Pentru aceste motive, Curtea, constată că faptul de șantaj pentru care inculpatul a fost dat judecăței este amnistiat și închide dosarul cauzei, menținând însă despăgubirile civile, etc.

Semnați : D. G. Lupu, M. Haralamb, G. G. Nedelcovic.

1) Vezi în același sens, decizia aceleiași Curți ș. I-a, No. 282, din 21 și 23 Iunie 1920 (prezid. D. Volanschi).